

Лук'янець Т. Г.,

УДК 378.147:37.091.12:796

канд. філол. наук, доцент, завідувач
кафедри української та іноземних мов,
Національний університет фізичного
виховання і спорту України, м. Київ

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc251026.07>

ЕЙДЕТИКА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ У ЗАСВОЄННІ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ЗВО

Сучасна система вищої освіти вимагає впровадження інноваційних технологій, які забезпечують не лише ефективне засвоєння навчального матеріалу – важких навичок (англ. *hard skills*), але й розвиток пізнавальної активності та професійних компетентностей здобувачів – м'яких навичок (англ. *soft skills*). В умовах цифровізації освіти актуальності набувають технології, що активізують роботу пам'яті, мислення, уваги та уяви здобувачів [3]. Однією з таких технологій є **ейдетика** – система прийомів і методів, спрямованих на використання образного мислення для запам'ятовування інформації.

Етимологія терміна "ейдетика" вказує на його багатовимірний характер, адже містить у собі значення психологічної здатності людини відтворювати сенсорні характеристики об'єктів (зовнішній вигляд, звук, запах, тактильні характеристики, тощо) в своїй уяві з граничною точністю. На відміну від фотографічної пам'яті, де фокус уваги встановлюється на візуальну інформацію, ейдетика залучає всю сенсорну інформацію: тактильні, зорові, слухові, смакові, нюхові образи. Зазвичай мова йде про здатність людей обробляти інформацію таким чином, щоб запам'ятати факт як суцільний образ, наприклад, як фотографію з конкретними деталями, а не поділяти її на окремі елементи, співвідносні з відповідними асоціативними рядами.

Особливої уваги набуває застосування ейдетики в ЗВО спортивного профілю як це системи методів, спрямованих на розвиток пам'яті, уяви та мислення шляхом створення яскравих візуальних і сенсорних образів. У процесі вивчення спортивної термінології, яка є складовою професійного мовлення майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, використання ейдетичних технік дозволяє поєднати логічне й образне мислення, що сприяє кращому розумінню й довготривалому запам'ятовуванню інформації.

Застосування ейдетичних прийомів у поєднанні з традиційними має багато переваг в освітньому процесі. По-перше, така методика підвищує мотивацію до навчання, стимулює емоційне залучення здобувачів і робить процес засвоєння

термінів творчим. Крім того, ейдетика розвиває **когнітивні здібності** майбутніх фахівців, формує вміння швидко опрацьовувати інформацію та ефективно застосовувати її у професійній діяльності. Дослідження педагогічної практики [2, с. 53] показує, що використання ейдетики в освітньому процесі підвищує рівень засвоєння нових термінів у середньому на 25–30 %, покращує якість відтворення вивченого матеріалу та сприяє розвитку креативного мислення здобувачів.

У практиці викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у Національному університеті фізичного виховання і спорту України застосовуємо цілу низку ейдетичних прийомів для засвоєння складної професійної лексики. Розглянемо їх детальніше.

Створення ментальних карт (англ. *mind mapping*). Цей прийом передбачає побудову візуальної схеми або карти, у центрі якої знаходиться ключове слово, оточене асоціативними поняттями. За допомогою неї відбувається створення асоціативного ряду термінів та їхня систематизація. Наприклад, слово "Football" може бути оточене ланцюжками деривативів на зразок: *Positions* → goalkeeper, defender, midfielder, striker; *Actions* → pass, shoot, tackle, dribble; *Objects* → ball, goal, net, pitch; *Rules* → offside, foul, corner. Зручність застосування цього прийому також зумовлена можливістю залучення цифрових сервісів Canva MindMeister для створення кольорового малюнку.

Мнемонічні асоціації (англ. *mnemonics*). Цей прийом характеризується створенням словосполучень і коротких фраз, рим, віршів, історій, які сприяють запам'ятовуванню використаних у них термінів. Метою такого завдання є активізація словесно-логічної та емоційної пам'яті [1, с. 24]. Зокрема, "**Coach teaches, player reaches**" – рима, яка допомагає запам'ятати слово *coach* (тренер). "**Swim, swing, win**" – ритмічна послідовність, яка асоціюється з рухом і спортивною активністю. Таким чином, креативність процесу створення римованих рядків сприяє кращому запам'ятовуванню термінології, а римовання запобігає викривленню вимови терміна чи співзвучного слова у рядку.

Прийом емоційної історії (англ. *story telling*). Створення короткої історії з послідовним використанням декількох нових термінів покликане поєднати слова у контексті таким чином, щоб подієвість розповіді мотивувала здобувача вживати нові слова чи терміни у логічній послідовності. Розглянемо коротку історію: "It was the day of the **track and field competition**, and I felt a mixture of **nervousness** and **excitement**. Before the **race**, I warmed up with some **stretching exercises** and focused on my **breathing technique**. At the start line, the **starter pistol** fired, and I began my **sprint**, pushing off with full **acceleration**. Halfway through the distance, I kept my **pace** steady and concentrated on reaching the **finish line**. After crossing it, I felt incredible **relief** and **satisfaction** – all those hours of **training sessions** had paid off. My **coach** congratulated me, saying my **performance** showed true

endurance and **determination**". Здобувач, щоб не порушувати логіку виклад подій, повинен використати слова, виділені курсивом, послідовно одне за одним, інакше він не зможе реконструювати цілісну і завершену історію [4, с. 157]. Тож, так він є максимально мотивованим і водночас здатним усвідомлено відтворювати та закріплювати нову спортивну лексику у власному мовленні.

Послідовне застосування ейдетичних прийомів дозволяє організувати навчальний процес на різних рівнях засвоєння спортивної лексики: спочатку на рівні окремих слів, далі – фраз і коротких речень, а згодом – у продуктивному використанні термінів у цілому тексті чи усному висловлюванні. Такий поступовий підхід забезпечує формування глибокого розуміння значення слів, їхніх граматичних і семантичних зв'язків, а також розвиток здатності здобувача логічно і творчо комбінувати терміни в контексті професійного мовлення. Це дозволяє ефективно переходити від пасивного запам'ятовування до активного та осмисленого використання спортивної лексики у реальних комунікативних ситуаціях.

Використання ейдетичних прийомів у процесі засвоєння спортивної термінології здобувачами ЗВО доводить свою ефективність як інноваційний інструмент навчання. Поєднання традиційних методів із техніками ейдетики – ментальних карт, мнемонічних асоціацій, емоційних історій – сприяє формуванню стійких асоціативних зв'язків, розвитку пам'яті, уяви та креативного мислення студентів. Такий підхід підвищує мотивацію до навчання, дозволяє засвоювати складну професійну лексику у логічному контексті та забезпечує довготривале відтворення термінів у професійній діяльності, що є важливим фактором підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері фізичної культури і спорту.

Список використаних джерел

1. Близнюк Т. М. Мнемотехніка та штучний інтелект в контексті засвоєння іноземної мови // *Folium*. – 2025. – № 6. – С. 24-31. – DOI: 10.32782/folium/2025.6.3. – Режим доступу: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/folium/article/view/260> (дата звернення: 05.07.2024).
2. Захаріна Т. І. Інноваційні методи викладання у закладах вищої освіти в умовах повномасштабного вторгнення // *Вісник: Соціальна робота*. – 2024. – № 10(1). – DOI: 10.17721/2616-7786.2024/10-1/13. – Режим доступу: <https://visnyk.soch.robota.knu.ua/index.php/journal/article/view/223> (дата звернення: 05.10.2025).
3. Essen J. All Truth About Eidetic Memory – Case Closed // *Human Memory OS*. – 2020. – Режим доступу: <https://memoryos.com/article/all-truth-about-eidetic-memory> (дата звернення: 05.10.2025).
4. Farne R. Pedagogia Visuale / Visual Pedagogy // *Proceedings*. 2017. – № 1. – С. 157-162. – Режим доступу: https://res.mdpi.com/d_attachment/proceedings/proceedings-01-00872/article_deploy/proceedings-01-00872.pdf (дата звернення: 05.10.2025).